

Tradičné dreviny a ich úbytok

envi.stromzivota.sk

ENVI-MOBILE: Integration of mobile learning into environmental education fostering local communities' development

2014-1-SK01-KA200-000481
ERASMUS+ Programme

Projekt je kofinancovaný Európskou úniou,
z programu Erasmus+.

SK

EVOKÁCIA

Cieľ aktivity: Cieľom úlohy je spoznávanie rozdielnych chutí ovocia (napríklad jablk z našej krajiny – najlepšie zo záhrady a dovážaných jablk, zakúpených v supermarkete).

KROK 1.

Popis aktivity: Učiteľ si pripraví pred hodinou umyté jablká na dva taniere na stôl. Na jeden tanier dá jablká, ktoré sú domáce, zo záhrady, z trhu (VZORKA 1) a na druhý dá jablká, kupované v supermarkete a dovážané z inej krajiny (VZORKA 2). Nareže jablká na kúsky – podľa počtu detí. Rozdelí žiakov do skupín, pričom každá dostane na ochutnanie tie isté druhy jablk bez toho, aby vedeli, odkiaľ pochádzajú.

Inštrukcie (čo chcete povedať žiakom): Rozdelte sa do skupín. Každá skupina príde k stolu a vezme si pre každého člena jeden kúsok jablka na ochutnanie zo VZORKY 1 aj zo VZORKY 2. Ochutnajte ich a skúste sa v skupine dohodnúť, ktoré z nich má podľa vás lepšiu chuť a prečo.

KROK 2.

Popis aktivity: Nasleduje diskusia žiakov o tom, ktoré jablká im viac chutili. Učiteľ im prezradí, že jedna vzorka sú jablká domáce a druhá jablká kúpené v supermarkete. Ich úlohou opäť bude dohodnúť sa v skupine, ktorá vzorka predstavovala jablká domáce a ktorá zo supermarketu. Diskutujte o výsledku. Domáce jablká by mali chutiť lepšie, lebo neboli dlho skladované, sú čerstvé, možno nie sú ani striekané proti škodcom, neboli prepravené na veľkú vzdialenosť, a tak ich nemuseli ošetrovať žiadnou chémiou apod.

Inštrukcie (čo chcete povedať žiakom): Teraz vám napoviem, že jedna vzorka sú jablká domáce a druhá jablká kúpené v supermarkete. V skupine sa opäť dohodnite, ktorá vzorka je ktorá. (po chvíľke) Aký je váš názor? Prečo vám jedny jablká chutili viac, ako tie druhé, čo myslíte?

Pomôcky: jablká rôznych druhov - domáce, zo záhrady, z trhu (VZORKA 1) a jablká kupované v supermarkete a dovážané z inej krajiny (VZORKA 2), nôž, 2 taniere

Čas (max. 40 min.): 5 min.

Poznámky: Pred hodinou si skúste aj vy sami spraviť ochutnávku jablk a nájsť také jablká, aby ich chuť bola výrazne iná a na hodine ste dosiahli požadovaný výsledok. Ak je to možné, použite jablká z lokálnych zdrojov, zo svojej záhrady, ktoré neboli chemicky ošetrované. Domáce jabĺčka nemusia vyzeráť tak pekne, ako tie kupované, ale mali by v zásade lepšie chutiť.

Cieľ aktivity: Oboznámiť sa s vybranými druhmi tradičných odrôd ovocia, ktoré v súčasnosti už takmer zanikli.

KROK 1.

Popis aktivity: V úvode sa žiakov spýtame, či poznajú nejaké tradičné odrody ovocia, ktoré sa v minulosti u nás pestovali, ale dnes sú veľmi málo známe. Žiaci sa potom rozdelia do skupín. Každá skupina dostane za úlohu spracovať informácie o jednom vybranom druhu ovocia, ktoré nie je až tak známe a o ktorom možno nikdy nepočuli. Napríklad:

1. Oskoruša (*Sorbus domestica*)
2. Jablň planá (*Malus sylvestris*)
3. Mišpuľa obyčajná (*Mespilus germanica*)
4. Moruša čierna (*Morus nigra*)
5. Dula podlhovastá (*Cydonia oblonga*)

Každá skupinka dostane prázdny papier väčšieho formátu/flipchartový papier, kde zapíše informácie o hľadanom druhu ovocia a odpovede na nižšie uvedené otázky.

Inštrukcie (čo chcete povedať žiakom): Poznáte nejaké tradičné odrody ovocia, ktoré sa v minulosti u nás pestovali, ale dnes sú veľmi málo známe? Počuli ste už o ovocí, ako napr. moruša, dula, oskoruša? Sú to pritom pôvodné ovocné stromy, rastúce u nás už od doby ľadovej.

Rozdeľte sa do skupín tak, ako v úvode hodiny. Každá skupinka bude hľadať informácie o jednom druhu ovocia a spracuje prezentáciu o tomto druhu ovocia na papier.

Používajte internet na vyhľadávanie informácií.

Zamerajte sa najmä na nasledovné otázky:

- Ako strom/ker/rastlina vyzerá?
- Ako plod vyzerá?
- Kde rastie?
- Na čo sa používa?
- Kde ho u nás na Slovensku je možné v prírode nájsť?
- Čo by ste z neho odporúčali pripraviť, prípadne ako ho konzumovať?

Môžete si vymyslieť vlastný recept, ako spracovať ovocie, prípadne sa nechať inšpirovať informáciami z internetu. Výstupom vašej práce by mal byť plagát o danom druhu ovocia – napríklad na výstavu ovocinárstva, aby ste spropagovali túto pôvodnú odrodu. Dané ovocie skúste aspoň načrtnúť, aby si vaši rovesníci vedeli aspoň predstaviť, ako vyzerá.

Máte na to 20 min.

KROK 2.

Popis aktivity: Po dopísaní žiaci predstavia svoje prezentácie ostatným spolužiakom.

Inštrukcie (čo chcete povedať žiakom): Teraz každá skupina predstaví ostatným spolužiakom svoj druh ovocia a informácie o ňom.

Pomôcky: papier väčšieho formátu pre každú skupinu, fixky, notebook s pripojením na internet pre každú skupinu

Čas (max. 40 min.): 30 min.

Poznámky: Viac informácií o pôvodných ovocných drevinách na Slovensku nájdete na http://147.213.211.222/sites/default/files/2014_1_38_41_Piscova_Gerhatova_Lieskovsky_Spulerova.pdf

UVEDOMENIE

REFLEXIA

Ciel' aktivity: Uvedomiť si význam pestovania tradičných odrôd ovocia v našich podmienkach.

KROK 1.

Popis aktivity: Učiteľ uzavrie prezentácie diskusiou a nižšie uvedenými otázkami.

Inštrukcie (čo chcete povedať žiakom):

Zamyslite sa:

Prečo sú tieto druhy v súčasnosti už málo známe?

Je podľa vás záchrana tradičných drevín v našom regióne vôbec dôležitá?

Čo sa stane, ak tieto dreviny úplne zmiznú z krajiny?

KROK 2.

Popis aktivity: Učiteľ zistí, ktoré z uvedených druhov ovocia ich najviac oslovilo.

Inštrukcie (čo chcete povedať žiakom): Ktoré z uvedených druhov ovocia vás najviac oslovilo? Ktoré by ste chceli ochutnať?

Aký recept by ste odporučili svojim rodičom na dezert po nedeľnom obede?

Pomôcky: prezentácie z predošlých aktivít

Čas (max. 40 min.): 5 min.

Ciel' aktivity: Nájsť pôvodné dreviny svojho regiónu.

KROK 1.

Popis aktivity: Učiteľ zadá na domácu úlohu (prípadne dlhšie trvajúci projekt) vyhľadať informácie o pôvodných drevinách ich regiónu. Vyzve žiakov, aby skúsili:

- Nájsť pôvodné odrody ovocných drevín v ich okolí,
- Nájsť recepty, ako sa spracovávali tieto druhy ovocia (sušením, konzervovaním, piekli sa apod.),
- Prípadne zistiť, či ešte niekde v ich okolí tieto odrody rastú aj dnes.

Inštrukcie (čo chcete povedať žiakom): Budete pracovať vo dvojiciach. Vašou úlohou bude:

- Nájsť pôvodné odrody ovocných drevín v našom regióne,
- Nájsť recepty, ako sa spracovávali tieto druhy ovocia (sušením, konzervovaním, piekli sa apod.),
- Prípadne zistiť, či ešte niekde v ich okolí tieto odrody rastú aj dnes.

Úlohy si môžete rozdeliť vo dvojici.

Výstupom by mala byť prezentácia aspoň 3 pôvodných druhov ovocia, ktoré sa v našom regióne kedysi pestovali, s obrázkom stromu/plodu, aspoň jedným odporúčaným receptom, či spôsobom úpravy pred konzumáciou a lokalizáciou, kde je najbližší sad/drevina, o ktorej ste sa dozvedeli.

Pomôcky: pero, papier, internet

Čas (max. 40 min.): 2 min. na zadanie

Poznámky: Ak vo vašom regióne nie je a ani nebolo ovocinárstvo rozšírené, môžete zadať vybrané oblasti z celej krajiny.

Ak zostane čas/ domáca úloha